

OECD enerji fiyat artışları endeksi, Türkiye'de zamların tek başına dünyadaki fiyat artışlarıyla açıklanamayacağını gösterdi...

ENERJİ FİYAT ARTIŞI ŞAMPİYONU TÜRKİYE

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) enerji fiyatları endeksine göre Türkiye enerji fiyatları en çok artan ülke konumunda bulunuyor. 2000 yılının baz alındığı endeks çalışmasına göre, Türkiye ekim ayında yapılan elektrik ve doğalgaz zamları yansımamış haliyle 596.54 olan Ağustos 2008 endeksiyle tüm OECD ülkelerini geride bıraktı. Türkiye'ye en yakın ülke konumundaki Slovakya'nın bile endeks değeri 223.53'te kaldı.

Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu 11 Ekim 2008 tarihinde, OECD'nin enerji fiyatları endeksini değerlendiren bir basın açıklaması yaptı. OECD'nin 2000 yılında enerji fiyatlarını 100 kabul ederek hazırladığı endeks çalışmasına göre, Türkiye'nin endeks değeri kriz yılları olan 2001 ve 2002'de fırladı. 2001 yılında 192.2, 2002'de 279.9 olan endeks, elektrik fiyatlarına artış yapılmamasına karşın düzenli olarak sonraki yıllarda da artmaya devam etti. Böylece 2003'te 330.9'a, 2004'te 346.5'e, 2005'te 397.5'e ulaşan Türkiye'nin enerji fiyatları endeksi, 442.2 ve 470 değerleriyle 2006 ve 2007 yıllarında 500'lü seviyelere yaklaşıırken, 2008 yılında elektrik ve doğalgaza yapılan yüklü zamlarla kriz yıllarını aratacak düzeyde artışa sahne oldu.

2008 Kriz Yıllarını Aratmadı

OECD verilerine göre Eylül 2008 itibarıyla Türkiye'nin enerji fiyatları endeksi 2007 yıl sonundaki 470 değerinden

603.8 değerine fırladı. Böylece 2002 yılından bu yana AKP Hükümeti'nin iktidar olduğu dönemde enerji fiyatları artışı yüzde 115.7'ye ulaştı. OECD ülkeleri toplamında ise 2002 yılında 104 olan endeks değeri Ağustos 2008'e gelindiğinde toplamda yüzde 77.4'lük artışla 184.4 değerine ulaştı.

Bu gelişmeler sonucunda zaten 2001 kriziyle enerji fiyatları endeksi çalışmasında 30 ülke arasında enerji fiyatları tavan yapan ülke konumunda yer alan Türkiye, elektrik fiyatlarına zam yapılmayan 2005, 2006 ve 2007 yıllarında da sıralamada en pahalı ülke şampiyonluğunu korudu. Açıklamada, bu yıl yaşanan fiyat artışlarıyla ise Türkiye'nin enerji fiyatları endeksi ile diğer OECD ülkelerinin enerji fiyatları endeksleri arasındaki makasın iyice açıldığına dikkat çekildi.

OECD'nin Kat Kat Üstündeyiz

OECD ülkeleri ortalama enerji fiyatları endeksiyle karşılaştırıldığında Türkiye'nin 2005 yılında OECD ülkeleri toplamından yüzde 196.3 üzerinde olan endeks değeri, 2006 yılında yüzde 202, 2007 yılında yüzde 208.78 daha yüksek bir değere sahip oldu. 2008 yılına gelindiğinde ise, Ağustos 2008 itibarıyla 184.42 olan OECD ortalama enerji fiyatları endeksine karşılık Türkiye'nin endeks değeri 596.54'e ulaştı. Böylece OECD ülkeleri endeks değerini yüzde 223.47 aşan Türkiye'de bu yılın 8 aylık döneminde enerji fiyatları artışı yüzde 27'yi buldu.

Türkiye, ABD ve İzlanda ile Şampiyonlar Liginde

Enerji fiyatları endeksinde 2001 kriz dönemi etkisinden sıyrılmak için 2007 yılını baz yıl kabul ederek, OECD enerji fiyat artış verileri üzerinden 2008 yılına ilişkin endeks oluşturulduğunda, ağustos ayı sonu itibarıyla Türkiye'nin 127'ye ulaşan endeks değeri ile ABD ve İzlanda'dan sonra en fazla fiyat artışı gerçekleştiren üçüncü ülke olduğu görülüyor. Küresel krizin başlangıç ülkesi olarak görülen ABD ve küresel kriz ortamında ülke olarak iflası açıklanan İzlanda'da bu yılın 8 ayında gerçekleşen enerji fiyatları artışı dikkat çekerken, ABD'nin 128.2, İzlanda'nın 128.1, Türkiye'nin de 127 endeks değerleriyle 121.15'lik OECD ortalamasının yüzde 5.8-5.7 ve yüzde 4.8 üzerinde oldukları görülüyor.

Zamlar Dünyadaki Fiyat Artışlarıyla Açıklanamaz

EMO Yönetim Kurulu'nun açıklamasında, enerji fiyatlarındaki pahalılığın nedeni ve çözüm önerisine de şöyle yer verildi:

“OECD'nin enerji fiyatları endeksi, zaten yüksek fiyatlar ödeyerek enerjiye ulaşabilen yurttaşların AKP iktidarı döneminde kriz yıllarını aratmayan yüksek zamlara maruz kaldıklarını gösteriyor. Bu zamlar, iddia edildiği gibi yalnızca dünyadaki enerji fiyat artışlarıyla açıklanamaz. Nitekim Türkiye'nin enerji fiyatları artışının OECD ülkelerinin oldukça üzerinde gerçekleşmesi de bunun açık göstergesidir. Bu nedenle Türkiye'nin müdahil olamadığı dış kaynaklı artışların haricinde ülke içinde enerji ala-

nında yaratılan kaosu dikkatle incelenmesi gerekmektedir. Yukarıda belirtilmiş olan veriler özelleştirmeye dayalı piyasa politikalarının başarısızlığını bir kez daha kanıtlamaktadır. Hükümet bir an evvel enerji politikalarını masaya yatırarak, vatandaşa fatura kesme anlayışından uzaklaşmalı, sorunun gerçek kaynağı olan, egemenlerin çıkarına odaklanmış, kamu üzerinden bu kesimlere kaynak aktarmaya dayalı politikalarından vazgeçmelidir. Çözüm; siyasal etkilerden arındırılmış, yönetiminde toplumun tüm

örgütlü kesimlerinin temsil edildiği, şeffaf ve denetime açık kamu örgütlenmesinden geçmektedir. Bu yapı ile ülkede yaşayanların bir kesiminin değil, tüm yurttaşların ortak çıkarı gözetilebilecektir. Yaşanan sorunların daha da derinleşmeden aşılabileceğinin tek çözümü budur. Bu çerçevede kaynak çeşitlendirmesi ile enerji alanında dışa bağımlılığı azaltarak, yerli ve yenilenebilir kaynakları değerlendirecek, planlama anlayışını esas alan kamunun acilen devreye girmesi gerekmektedir.”

OECD Enerji Fiyatları Endeksi (2000=100)											
Ülke	2005	2006	2007	Oca.08	Şub.08	Mar.08	Nis.08	May.08	Haz.08	Tem.08	Ağu.08
Japonya	103,53	109,58	111,39	118,32	117,88	118,19	113,62	121,33	125,98	130,63	131,82
Danimarka	114,97	121,09	121,48	128,67	128,41	129,82	130,95	132,19	135,27	136,26	133,13
İsviçre	109,76	117,57	119,69	131,03	128,75	132,51	132,43	140,63	146,27	148,38	141,86
Çek Cumhuriyeti	117,18	127,37	129,39	140,23	139,90	140,15	140,41	142,30	143,94	143,71	142,15
Fransa	114,17	121,48	123,76	132,56	131,80	135,34	136,75	141,73	146,74	146,99	142,16
İtalya	113,45	122,76	124,06	131,15	131,18	133,00	134,95	138,77	142,12	145,17	142,27
Finlandiya	113,08	119,72	121,83	134,90	134,30	136,89	137,24	143,21	150,04	150,46	144,79
Avusturya	115,70	122,92	128,04	137,00	136,77	140,24	140,82	146,03	150,89	151,23	146,49
İspanya	114,41	123,54	125,62	134,78	134,83	138,59	140,24	146,33	150,81	154,30	148,25
Belçika	115,67	124,33	124,57	136,23	140,00	146,59	148,22	154,85	160,50	162,04	155,23
Kore	119,07	127,45	131,03	141,21	140,98	142,52	145,74	152,41	159,79	161,69	155,50
Polonya	128,67	135,76	140,87	145,64	149,29	149,73	149,70	153,37	154,55	155,69	155,88
Portekiz	128,87	139,23	144,13	151,92	151,64	153,66	155,49	159,88	162,73	162,09	158,03
Norveç	126,11	148,51	133,45	162,99	158,15	149,79	144,60	145,10	147,59	156,27	159,26
Almanya	126,24	136,90	142,32	149,37	149,93	153,31	154,70	160,11	163,06	165,29	160,29
Lüksemburg	121,53	133,63	136,71	149,26	147,74	152,99	154,93	162,61	168,57	172,47	163,57
İsveç	132,16	142,34	142,61	151,75	152,70	153,07	154,60	157,48	163,62	165,71	163,94
Hollanda	135,15	145,44	150,77	153,50	154,07	154,96	156,78	160,11	162,61	167,13	164,08
Yunanistan	123,16	134,23	136,97	150,20	152,22	156,28	158,42	163,34	166,24	168,54	164,92
Kanada	127,82	134,42	137,55	140,65	141,06	144,90	151,99	160,28	167,27	171,11	165,95
İzlanda	118,56	127,99	130,14	139,51	143,92	149,03	154,23	160,23	168,17	171,52	166,75
İrlanda	128,04	138,49	144,91	151,09	148,09	152,19	153,14	159,02	165,16	168,31	167,21
Meksika	146,95	157,69	163,63	173,57	174,29	175,75	171,47	164,74	166,11	167,46	169,52
İngiltere	116,88	134,05	141,30	147,28	154,88	157,33	160,96	164,70	169,14	170,43	171,13
Macaristan	133,84	142,59	161,94	168,26	177,16	178,64	177,90	182,52	184,05	185,67	187,17
ABD	142,09	157,98	166,70	176,12	176,00	184,98	192,76	206,33	221,19	225,37	213,70
Slovakya	188,57	211,94	213,84	219,29	219,19	220,26	220,54	222,03	223,12	223,89	223,53
Türkiye	397,47	442,21	469,95	524,93	526,61	532,31	541,47	545,31	556,73	595,85	596,54
OECD-Toplam	133,86	146,38	152,22	161,41	161,91	166,64	170,03	178,23	186,54	190,21	184,42